Glas zavezникov

Leto I - Št. 110

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 2 liri

TRST, petek 26. oktobra 1945

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 7, mrtvaški L. 18 (osmrtnice L. 36), objave L. 9, finančni in pravni oglasi L. 12. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 12. Davek bi vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV

Pred prvim zasedanjem skupščine

Velika Britanija za uspešno delovanje nove mednarodne organizacije - Posvetovanja pripravljalne komisije

Washington, 26. oktobra

Britanski minister Noël Baker je včeraj izjavil, da je Velika Britanija odločena, da stori vse, da bo delovanje organizacije Združenih narodov uspešno.

Noel Baker je izjavil, da ima laburistična vlada takšen uspeh za mednarodno vprašanje največje važnosti in je dodal: «Smoter naše politike je, da vojno za vedno odpravimo. Prepričani smo, da je to mogoče».

Minister je izjavil, da upa na sovjetsko sodelovanje.

Noel Baker se je dotaknil tudi nedavnega zasedanje Sveta zunanjih ministrov v Londonu in ni hotel priznati, da bi bilo doseglo popolen neuspeh. «Prepričani smo — je dejal minister — da se bo Svet ponovno sestal in dosegel pozitivne uspehe».

Priprave za prvo zasedanje

Na včerajšnjem zasedanju izvršnega odbora pripravljalne komisije Združenih narodov so razpravljali o osnovanju splošnega odbora, ki bo nudil pomoč skupščini Združenih narodov, ki se bo v prvih dneh decembra sestala v britanski prestolnici.

Izvršni odbor je nato predlagal ustanovitev 14-članskega glavnega odbora, ki naj bi vodil delo na glavni skupščini. Ta sklep so odbrili po pet urni debati, v kateri je Sovjetska zveza vztrajno zagovarjala svoj predlog, da je treba ustanoviti odbor, ki bo imel manj članov in v katerem bo imelo petero velesil večji vpliv.

Delegati so izjavili, da bo imel glavni odbor velika polnomočja za delo v glavni skupščini mednarodne organizacije za mir.

V sredo je izvršni odbor pripravljalne komisije Združenih narodov soglasno sprejel uredbo, po kateri je potreben za odobritev mirovnih pogojev in splošne varnosti dvetretjinska večina glasov glavne skupščine. V drugih primerih bo zadostovala navadna večina.

Izvršni odbor je nadaljeval razgovore o vprašanju razrešitve odbora za imenovanja, ki ima nalogo, da imenuje sedem podpredsednikov skupščine in predsednike glavnih odborov skupščine. Razrešitev je zahtevala Sovjetska zveza.

Na sestanku odbora vojaških glavnih stanov se bodo sestali voditelji glavni stanov Kitajske, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Združenih držav. To je dogodek, ki se doslej še ni pripeti niti v vojnem niti v mirnem času. Vsi se bodo potrudili, da zagotovijo svetu trajen mir na podlagi dolžnosti, ki jih ima vsaka država, ki je podpisala listino Združenih narodov.

Govor grškega poslanika

V Londonu je v sredo govoril grški poslanik Aghnides. Govor je bil posvečen vprašanju mednarodnih odnošajev. Poslanik je izjavil, da je velike važnosti, da organizaciji Združenih narodov ne naprtijo takoj zelo težnih vprašanj. Spornih vprašanj ne smejo predložiti v preučevanje novi organizaciji, ker je dovolj, da so se pojavila nesoglasja že na konferenci med voditelji vlad in zunanjimi ministri, ki praktično niso dosegli nobene rešitve. Organizacija Združenih narodov bo imela večjo možnost za rešitev raznih vprašanj le tedaj, če bo pet velesil nadzorovalo razvoj pripravljalnega dela, ki naj zagotovi skupno podlago za reševanje dotičnih vprašanj. To naj se vrši z običajnim diplomatskim posredovanjem, ne pa s konferencami. V nasprotnem primeru bi obstajala nevarnost, da organizacija ne bi zmogla vsega dela, z novim postopkom bi tudi preprečili napake, ki so jih napravili tisti, ki so podpisali versajlisko pogodbo. Ta pogodba je namreč prepustila Zvezi narodov vsa vprašanja, o katerih se niso mogli sporazumeti pri mirovnih pogajanjih v Parizu.

Pepper o Stalinovem zdravju

Dunaj, 26. oktobra

«Associated Press» je včeraj objavil izjavo floridskega senatorja, v kateri pravi, da se mu je zdel Stalin, ko ga je pred enim mesecem videl v Moskvi na sprehodu in v razgovoru, pri najboljšem zdravju. Pepper je obžaloval propagando, ki hoče označevati Sovjetsko zvezo kot napadalno državo in je dodal, da mora na podlagi dejstev označiti Sovjetsko zvezo le kot zavezniško državo.

Zanikanje govoric o neredih v Braziliji

London, 26. oktobra

Brazilska vlada je poslala svojemu veleposlaništvu v Londonu sledečo brzojavko: «Vse govorice o neredih in nemirih v Braziliji so popolnoma neutemeljene».

Brzojavko so poslali kot odgovor na vprašanje brazilskega veleposlaništva predsedniku Vargasu, naj pošlje jasna poročila o dejanskem stanju v Braziliji, češ, da pričakujejo vsak čas revolucijo.

Nenavaden obisk

Bilo je nekaj nezaslišanega za pravoverne Japonce, ko je japonski cesar Hirohito osebno vrnil obisk zavezniškemu vrhovnemu poveljniku generalu MacArthurju. Uradni krogi so bili tako razburjeni zaradi tega ponižujočega dogodka, da so prepovedali japonskim časopisom priobčiti slike s tega obiska. Zavezniška nadzorna oblast je takoj preklicala takšen ukaz in zapovedala japonskim časopisom, da morajo objaviti slike in obširne vesti o obisku. Naša slika je prva, ki je prispela v Evropo o tem v japonski zgodovini nenavadnem obisku.

Samo za ohranitev miru

Jurij VI. o atomski energiji

Znanstveniki so si nadeli največjo odgovornost, ki so si jo kdaj naložili učenjaki

London, 26. oktobra

Sinoči je kralj Jurij VI. govoril znanstvenikom o razvoju atomske bombe. Prosil je znanstvenike da uporabijo novo energijo samo za ohranitev miru in za izboljšanje življenske ravni na v vsem svetu.

Kralj je med drugim izjavil tudi sledeče: «Isto silo, razumnost in zmožnost, s katero smo zmagali, moramo uporabiti tudi pri obnovi naše države. Istočasno mora naš razum omiliti našo vnemo, ako pomislimo na učinkovitost naravnih sil, ki so jih najnovejša odkritja znanosti dala človeštvu na razpolago. «Izrabljanje atomske energije, ki so jo prvič uporabljali v svojni, pomeni začetek nove dobe znanstvenih odkritij. O učinkih, ki jih bo mogoče sčasoma doseči, ne more zdaj z gotovostjo govoriti še nihče.

Zdi se, da so možnosti neomejene ter pomeni atomska energija po eni strani veliko materialno korist za vse človeštvo, pa drugi strani pa uničenje v dosedaj še neznanih mejah.

Vsi moramo moliti, da prevlada modrost, preden bo prepozno in da se nova odkritja uporabijo za ohranitev miru ter za izboljšanje življenske ravni za vsem svetu. Vi, ki ste tu zbrani, nimate samo prilike, ampak tudi največjo odgovornost, ki so si jo učenjaki kdaj naložili.

Rečem vam: «Imejte vačo znanost in vaše zmožnosti za stvari, ki so vam bile zaupane v dobrobit človeštva. Storite vse, da znanosti ne bodo nikoli uporabljali v namene, ki žalijo človeški um.»

Stalin še ni odgovoril na Trumanovo pismo

Washington, 26. oktobra

Predsednik Truman je izjavil na tiskovni konferenci, da se ni dobil odgovora na pismo, ki ga je pretekli teden poslal generalisimu Stalinu. Na tiskovni konferenci, ki je bila pretekli teden, je Truman izjavil, da je v neposredni zvezi z Moskvo, s katero želi izmenjati pogledе o mrtvi točki, na katero je prišel sestanek zunanjih ministrov v Londonu. Predsednika so vprašali, če je Sovjetska zveza odgovorila na povabilo Združenih držav, da se udeleži sestanka posvetovalne komisije za Daljni Vzhod, ki bo prihodnji teden. Predsednik Truman je odgovoril, da bo odgovorilo zunanje ministrstvo.

Repatriacija poljskih vojakov

New York, 26. oktobra

Kakor poroča B.B.C., je Stanislav Kot, novi poljski poslanik v Italiji, v sredo izjavil, da bodo 13 tisoč poljskih vojakov, ki so zdaj v Italiji, poslali v domovino, čim jim bo prehod dovolila Češkoslovaška, čez katero morajo na svoji poti v domovino.

Poslanik Kot je dostavil, da je 27 tisoč Poljakov v Italiji odklonilo, vrnitev v domovino. Poljske oblasti jih k temu ne bodo silile.

Ze poprej je neko brzojavno poročilo «New York Timesa» iz Rima objavilo Kotovo izjavo, po kateri bodo o tem vprašanju razpravljali višji poljski uradniki v Londonu. Poročilo dodaja, da je Kot podčrtal, da si v sedanjem položaju niti ne drzne obiskati poljskega vojaškega zbora v Rimu brez zavezniškega dovoljenja.

Poslanik Kot je dodal, da je od 100.000 Poljakov, ki so v Italiji in med katerimi je mnogo junaških borcev, približno 13 tisoč vojakov napravilo prošnje, da bi se vrnili v domovino, ostanek pa bo kmalu večji kot število britanskega in ameriškega osebja v Rimu in bo tvorili največji kontingent inozemskih čet v Italiji.

Podelitev Noblove nagrade

Stockholm, 26. oktobra

Letošnjo Noblovo nagrado za medicino je dobil odkritelj penicilina sir Alexander Fleming in njegova dva sodelavca.

Socialistična stranka v Jugoslaviji

Beograd, 26. oktobra

Predstavniki socialistične stranke, Milorad Belić, Bogdan Krekić, Jovo Jaksić in Nikola Veličković, so obiskali notranjega ministra Vlado Začevića in mu predali prijavo za odobritev obnovitev dela socialistične stranke. Stranka je prijavljena pod starim imenom — Socialistična stranka Jugoslavije, kot zvezna stranka s pravico delovanja na vsem ozemlju demokratične federativne Jugoslavije z glavnim sedežem v Beogradu.

ZAPISKI

Naseljevanje Avstralije

Mnoge dežele na svetu imajo še velike naravne razvojne možnosti, ki jih pa ne morejo izkoriščati, ker jim zato primanjkuje prebivalstva. Redka naseljenost je eden izmed glavnih vzrokov počasnega gospodarskega razvoja.

Ena izmed takšnih dežel je Avstralija. Evropsko naseljevanje Avstralije se je začelo v obliki kazenskih kolonij, v katere so iz Velike Britanije pošiljali kaznjence. Kljub tej osnovi se je iz tega prebivalstva razvil deloven in pošten narod, ki danes vzbuja zanimanje in zavist v marsikateri deželi, mogoče celo v sami Anglji.

Sčasoma so se razmere tako spremenile, da so začeli naseljevanje omejevati, ker so stremeli za tem, da si dobrote bogate dežele zajamčijo za sebe in svoje otroke. Vendar je v tem pogledu po zadnjih poročilih prišlo do izvestnih sprememb, kot kaže članek londonskega lista «The Times», iz katerega posnemamo naslednja izvajanja:

«Ko je pred nekaj meseci voditelj avstralske delavske stranke Chifley sestavil novo vlado, je med prvimi svojimi ukrepi ustanovil Urad za naseljevanje. Prvi politični vodja tega urada Calwell je podal poročilo, ki se odlikuje po širokih pogledih na vprašanje naseljevanja Avstralije. Poziva na sodelovanje ostale avstralske stranke in istočasno upošteva nezaupljivo stališče, ki ga je do vprašanja naseljevanja doslej zavzemala delavska stranka. Ta je namreč nasprotovala dotoku novih naseljencev v bojazni pred znižanjem mezd in zmanjšanjem priložnosti za zaslužek. Toda novi ravnatelj računa s porastom gospodarskega udejstvovanja, pri čemer bo dotok novih delovnih sil postal zaželen in do izvestne mere neobhodno potreben činitelj bodočega razvoja. V tej zvezi izjavlja, da bi dežela prav dobro prenesla dotok novih delavnih sil, ki pa bi ne smel presegati letno 2 odstotkov sedanjega prebivalstva, kar pomeni pri današnjem številu prebivalstva 140.000 oseb. Polovico bo dežela dobila iz naravnega priraslka prebivalstva, drugo polovico pa bi morala prejeti v obliki doselitve novih prebivalcev iz drugih dežel. V poslednji dobi je prišlo v Avstraliji do nazadovanja rojstev, tako da bo politika naseljevanja morala iti roko v roki s stremljenji, da se «zagotovijo mladim Avstralčanom takšne življenjske razmere in vlaja življenjska raven, ki bo povzbudila mlade avstralske zakonce, da si bodo ustvarili večje družine». Vsako stremljenje za stalno naselitev bo očividno propadlo, če ne bo računalo s tem, da morajo novi naseljenci najti «primerno stanovanje in druge udobnosti, ki jim bodo omogočile hitro se vživeti v avstralski okoliš». Zaradi tega je treba počakati s prevozi novih naseljencev do trenutka, ko se bodo vrnili domov vsi avstralski vojaki in vojne uslužbence in dokler ne bodo ti Avstralci zopet stopili v redno življenje in ne bo rešeno stanovanjsko vprašanje; poročilo ravnatelja Urada za naseljevanje pravi, da bo pod temi pogoji treba počakati še kakšni dve leti, preden bodo razmere toliko urediili, da bo mogoče začeti z naseljevanjem prebivalcev iz drugih dežel.

Poročilo pa kljub temu predlaga nekaj ukrepov, katere bi bilo treba takoj izvršiti. Prost prevoz bodo ponudili bivšim vojakom britanske vojske in njihovim sorodnikom, pomagali bodo tudi pri selitvi britanskih civilistov. Takšen načrt so že v načelu odobrili. Razen žega pripravlja avstralska vlada načrt za prevoz 50.000 sirot iz Velike Britanije in opustošenih evropskih držav. Končno so pozvali tudi tovarnarje v Veliki Britaniji in drugje, naj prepeljejo svoje tovarne in vse delavstvo v Avstralijo. Poslednja dva ukrepa kažeta duh, s katerim misli Avstralija v bližnji bodočnosti voditi svojo gospodarsko politiko. Velika množica otrok, ki bodo seveda hitro prevzeli avstralske življenjske navade, kažo na nerazpoloženje, s katerim bi Avstralci sprejeli velike tujerodne skupine v svoje drugače zelo enakorodno narodno telo. Vabilo tujim tovarnarjem pa kaže prav tako željo Avstralcev, da bi razširili gospodarsko osnovo svojega narodnega življenja s tem, da razširijo svojo industrijo s pritokom tujega kapitala, podjetniške sposobnosti in kvalificiranega dela. Ti predhodni ukrepi naj bi pripravili pot za poznejšo naselitev okoli 70.000 naseljencev na leto, katere predvideva načrt za naseljevanje; toda poročilo tudi ne zakriva pred svojimi državljani, da priviačnost izseljevanja mogoče ne bo tako velika, če upoštevamo nazadovanja rojstev v evropskih deželah, posebno v Veliki Britaniji. Opozarja avstralsko javnost, da verjetno evropske države ne bodo «pospeševale izseljevanje svojih državljanov».

Boji v Indoneziji

Med nasprotnima strankama ni prišlo še do nikakih uradnih razgovorov

Batavia, 26. oktobra

Ko so v soboto indijske čete «Gurka» dokončno zasedle Semarang, tretje najvažnejše mesto na Javi, je sporočil glavni stan jugovzhodnega azijskega poveljstva, da bodo prispele na Javo in v Indokino, dve središči neredov na Daljnema Vzhoda, kjer lokalni nacionalisti z največjo silo napadajo zavezniške zasedbene čete, še nadaljnje nizozemske in francoske čete.

Posebni dopisnik «Associated Pressa» pri glavnem stanu jugovzhodnega azijskega poveljstva v Indiji je sporočil, da izdelujejo načrt, ki bo dovoljeval nizozemskim in francoskim oblastem popoln nadzor na temi področji.

Admiral Montbatten je pohvalil zadržanje zavezniških čet v jugovzhodni Abiji in dejal, da so se borile «z visokim vojaškim duhom in hrabro prenašale težavne položaje» tako na Javi kakor tudi v Indokini.

Iz Batavie so sporočili, da je mesto Semarang, središče obalnega področja otoka, po zasedbi popolnoma mirno. «Gurke» so krajevni prebivalci sovražno sprejeli, dva izmed njih so ustrelili, šest nadaljnjih pa je bilo ranjenih v spopadih.

Podpredsednik «indonezijske republike» dr. Mahomet Thatta je v neki odredbi, ki je izšla v nacionalističnem časopisu «Merdeka», prepovedal uporabo izrazov «sveta vojna» in «vojna napoved».

Japonski umik

V nedeljo ponoči so dosegli sporazum med zavezniškimi četami, indonezijskimi nacionalisti in japonskimi silami. Slednje se bodo umaknile iz Semaranga.

V Semarangu se bo začelo spet redno življenje, toda prešlo bo še nekaj časa, preden bodo popravili vso škodo.

Lahko rečemo, da se je položaj na Javi znatno izboljšal. Tudi v prestolnici se je položaj z izjemo nekaterih incidentov umiril in optimizem si utira pot med ljudstvo.

Obrambni minister Soekarnove vlade je prispel z letalom v Semarang, da bi prinesel med najbolj razburkane indonezijske elemente mir. Menijo, da bodo indonezijski krajevni voditelji pristali na razorožitev civilistov.

Iz nizozemskih virov je razvidno, da so ubili pri spopadih med Japonci in indanezijskimi nacionalisti v preteklem tednu več kot 500 oseb.

Nobenih uradnih razgovorov

Iz glavnega stana admirala Mountbattena poročajo, da general sir Phillip Christison, zavezniški poveljnik za Nizozemsko Indijo, ni pooblaščen posegati v notranji politični položaj na Javi.

Njegove naloge so omejene na razoroževanje Japoncev ter delo v pogledu zavezniških vojnih ujetnikov in internirancev. V ta namen je zasedel strateške točke Sumatre in Jave.

Poročilo Mountbattenovega glavnega stana pravi: «Izven predela, ki je pod britanskim nadzorstvom, je ostali del Jave v rokah Indonezijcev in pod upravo takozvane republikanske vlade dr. Soekarna».

Poročilo nadaljuje, da general Christison s svojimi silami, ki jih ima na razpolago, ne more biti v nobenem primeru odgovoren za vzdrževanje javnega reda na vsej Javi in Sumatri brez sodelovanja Indonezijcev samih.

Kot posnemamo po poročilu glavnega stana lorda Mountbattena, do slej še ni bilo nobene konference med nizozemskimi oblastmi in voditelji Indonezijcev, ker nizozemska vlada do slej še ni priznala dr. Soekarno. Položaj se je v zadnjem času zaradi velikega števila civilnih internirancev poslabšal. Internirranci so večinoma Nizozemci.

Nizozemska poročevalska agencija javlja, da je prispel v Batavio M. E. Dening, politični svetnik britanskega ministrstva, da se bo posvetoval z nizozemskimi in britanskimi oblastmi.

Nizozemski in indonezijski nacionalistični časniki poročajo, da se je razbesnela približno 10 km jugozahodno od Batavije večdnevna bitka. Nobena stran ni objavila podrobnosti, z gotovostjo pa trdijo, da so uporabili minometalce in orožje manjšega kalibra.

Dr. Soekarno se je po trifedenski odsotnosti vrnil v Batavijo. Izjavil je, da je nadzoroval zahodni predel Jave in da je mnenja, da se mu je posrečilo pomiriti duhove ekstremistov.

Do spopadov je prišlo tudi v Bataviji. To se je zgodilo zaradi povabila, ki so ga poslali angleški častniki Soekarnu, zunanjemu ministru indonezijske vlade, da se udeleži vojaške slovesnosti. Spopadi so bili v središču mesta, kjer so domačini napadli zavezniško patruljo.

Pri spopadu je bilo ubitih 12 Indonezijcev in 2 Indijca.

Britanski poslanik na Javi, general sir Philip Christian, je imel zasebni razgovor s člani takoimenovanega indonezijskega narodnega gibanja.

Predsednik takozvane indonezijske republike se je obrnil s prošnjo na vlado Združenih držav, da bi posredovala v sporu z nizozemskimi oblastmi.

Za priznanje korejske vlade

Začasna korejska vlada v Sanghaju je podvzela korake pri kitajski in ameriški vladi, da bi dosegla priznanje.

Kot sporoča «Reuter», so preko nekega uradnika kitajske vlade zaprosili tudi za priznanje s strani sovjetske vlade.

Predsednik začasne korejske vlade Kim Koo se bo v kratkem odpovedal svojemu mestu in se vrnil v Korejo kot navaden državljan. Predhodno se bo z voditelji socialistične, komunistične in demokratske stranke posvetoval o splošnih volitvah.

Kim Koo meni, da je treba odstraniti mejo, ki deli državo na dve področji in pravi, da je takšna delitev nesmiselna. Električne centrale so v severnem delu Koreje, industrijske naprave pa v južnem. Na ta način sta dve industrijski napravi popolnoma ločeni.

Kim Koo je podčrtal, da želi imeti prebivalstvo [illegible]

IZ JUGOSLAVIJE

Na volivnem zborovanju v Sarajevu so govorili predsednik bosansko-hercegovske skupščine Vojislav Kecmanović, minister za gozdarstvo Sulejman Filipović in predsednik vlade Radoljub Čolaković. Poslednji je izjavil, da jim za volitve niso potrebni volivni govori. Govorili so vsi trije govorniki o volitvah in njihovem pomenu.

* * *

V Srem bodo prepeljali z avtomobili 100 vagonov semenske pšenice iz Novega Sada.

* * *

Založniško podjetje «Svjetlost» je ustanovila bosansko-hercegovska vlada, da bi podprla narodno izobrazbo.

* * *

Državno podjetje za elektriko v Bosni in Hercegovini prevzema vsa večja električna podjetja, medtem ko bo pozneje prevzelo še manjša. Tako bodo vse elektrarne podržaviljene in se bo začelo načrtno gospodarstvo.

* * *

Ilija Ehrenburg, znani sovjetski pisatelj, je imel v Beogradu predavanje na kulturnem večeru. Recital je tudi nekaj svojih pesmi in prebral eno novelo.

* * *

V Kragujevcu so proslavili prvo obletnico zasedbe mesta po sovjetskih četah.

* * *

Predsedništvo srbske narodne skupščine je odobrilo zakon o amnestiji in pomilostitvi za kazniva dejanja po zakonih federativne Srbije.

Izjava Leona Bluma

Pariz, 26. oktobra

Vodja francoskih socialistov je v glasilu svoje stranke «Le Populaire» izjavil, da je komunistična napoved o ustanovitvi levičarskega bloka, iz katerega bi bilo izločeno ljudsko republikansko gibanje (levičarski katoliki), brez vsake podlage. Izločitev tega gibanja je iz katerega koli vidika neumljiva.

Blum je dejal, da je prepričan, da socialisti ne bodo na to pristali in da je ta odklonitev neobhodno potrebna, ker je za socialistično stranko vprasanje programa najbolj važno

Beograd zanika

Beograd, 26. oktobra

Radio Beograd je zanikal vest, ki jo je objavila Britanska radijska družba, po kateri je baje radio Beograd objavil vpoklic vseh vojakov, ki so na dopustu v področju Dubrovnik v Dalmaciji.

Panama sprejela listino Združenih narodov

Panama, 26. oktobra

Kot poroča «Reuter», je panamska ustavodajna skupščina pooblastila svoj izvršni organ, da sprejme listino Združenih narodov in zapisnike, ki so jih podpisali v San Franciscu.

Jugoslovanski državljani v tujini ne bodo volili

Beograd, 26. oktobra

Po neki vesti, ki je prispela iz Beograda doznavamo, da jugoslovanski državljani, ki bivajo v tujini, pri prihodnjih volitvah, ki bodo 11. ovembra, «zaradi tehničnih težkoč» ne bodo mogli voliti.

Bevin o poljskem in grškem vprašanju

Zunanjepolitične izjave pred angleškim parlamentom - Zanikanje vesti o preselitvah Nemcev

Lodon, 26. oktobra

Na zasedanju poslanske zbornice v sredo je britanski zunanji minister Bevin podal več izjav o zunanji politiki.

V pogledu Poljske je izjavil: «Razvoju poljskega vprašanja sledimo zelo od blizu. Nemogoče je objaviti tajna poročila britanskega poslanika v Varsavi. Ni verjetno, da bo v kratkem podana uradna izjava o tem vprašanju».

O položaju v Grčiji je Bevin dejal, da je britanski poslanik v Atenah dobil navodila, naj jasno predoči grski vladi, kakšno je mišljenje britanske vlade. Ako morata biti nepristranski in nepolitični grška policija in žandermerija, je treba izločiti tudi ekstremiste desnice in levice. Vodja britanske policijske misije v Grčiji je obvestil Bevina, da je večkrat zahteval od grške vlade, naj podvzame drastične mere proti desničarskim ekstremistom, ki ne spoštujejo zakonov.

O tangerskem vprašanju je Bevin dejal, da deluje nova uprava precej zadovoljivo.

Vesti, ki so jih priobčili razni listi o pogodbi med Žukovom in [illegible] Madžarske in ki ne tičejo premestitve 4 in pol milijone Nemcev v Nemčijo, so neresnične.

O razvoju na Javi in v Indokini je angleški zunanji minister v odgovor na neko vprašanje izjavil, da nizozemski javanski generalni podguverner preučuje boljši in hitrejši postopek za razgovore s krajevnimi indonezijskimi voditelji. Ti razgovori naj bi se dotikali izvedbe reform, ki jih je l. 1942 po radiu objjubila kraljica Viljemina. V odgovor na neko drugo vprašanje o položaju v Indokini je Bevin izjavil, da so francoski zastopniki znova pokazali resnični duh sprave pri pogajanjih z anamitskimi voditelji.

Imenovanje novih lordov

Angleški ministrski predsednik Attlee je javil, da so sedem članov laburistične stranke imenovali za angleške lorde.

S tem ukrepom so povečali zastopatvo laburistične stranke v lordski zbornici. Stevilo laburističnih zastopnikov je zdaj dovolj veliko, da lahko zagotovijo potrebno hitrost in uspešnost obravnanja zadev v tej zbornici.

Z imenovanjem novih lordov imajo laburistični zastopniki v zgor- [illegible]

Zasedanje Mednarodnega urada dela

Predlog za spremembo ustave-Izjave britanskega ministra Isaacsa

Pariz, 26. oktobra

Vicente Lombardo Toledano, delegat mehiških delavcev na konferenci Mednarodnega urada dela, je predložil ustavnemu odboru konference predlog ustavnih sprememb Mednarodnega urada dela.

Za priznanje večje vloge, ki jó je imela država v industriji leta 1945 v primeri z letom 1919, ko je bil ustanovljen Mednarodni urad dela, je Toledano predlagal, naj bodo vse države zastopane z delegati, ki lahko zastopajo delodajalce, svoje posebne predstavnike pa naj imajo tudi delavci državnih industrij. Poleg tega je predlagal sledeče:

1) Vsem državam naj se da dve leti časa, da pristopijo k pogodbam, ki določujo delovne pogoje. V nasprotnem primeru naj jih povabijo, da se javno opravičijo.

2) Pogodbe Mednarodnega urada dela naj se vključijo v nove ustave, ki jih zdaj pripravljajo za razne osvobojene države.

3) Preskrbeti in pripraviti je treba pokrajinske pogodbe na podlagi položaja v raznih svetovnih področjih.

4) Večjo pažnjo je treba posvetiti življenskim in delovnim pogojem poljedelcev.

5) V javnosti je treba vzbuditi več zanimanja za delovanje Mednarodnega urada dela.

6) Treba je povečati in izboljšati stike med delavskimi organizacijami.

Povabilo Sovjetski zvezi

Na seji Mednarodnega urada za delo je član upravnega odbora Mednarodnega urada dela in vodja ameriške delovne zveze Robert Watt povabil Sovjetsko zvezo, naj vstopi v Mednarodni urad dela. «Upam, da bo Sovjetska zveza vstopila v Mednarodni urad dela in popolnoma izvršila svojo nalogo», je izjavil Watt.

Na konferenci je govoril tudi angleški minister za delo George Isaacs, ki je izjavil, da sta mir in bodoča blaginja v veliki meri odvisna od dejstva, ali bodo mogli najti sredstva za odpravo bede in za zmanjšanje neenakosti med razredi in narodi.

«Ne moremo upati na mir, dokler se bodo morali narodi vseh držav borti proti siromaštvom in bedi — je izjavil — in z nobenim političnim sporazumom ne bomo mogli doseči tega smotra, dokler ne bomo zvišali življenske ravni vsakega posameznika.»

Isaacs je dodal, da upa, da bodo vsi narodi skupno podprli prizadevanje Mednarodnega urada dela, ker noben narod ne bo mogel rešiti svojih vprašanj brez sodelovanja z drugimi državami.

IZ SLOVENIJE

V odbor osrednje ljudske univerze v Ljubljani so bili med drugimi izvoljeni: dr. Anton Melik, predsednik; dr. Franc Skerl, podpredsednik; Tine Logar, tajnik in inž. Jože Berkopec kot odbornik.

Na recitacijskem večeru dne 19. t. m. v dvorani kina Matice v Ljubljani so sodelovali: Oton Zupančič, Janez Kuhar (Prežihov Voranc), Pavel Golja, dr. Ferdo Kozak, dr. Alojz Krajger, dr. Igo Gruden, Tone Seliškar, Božo Vodušek, dr. Bogomir Magajna, Jože Kranjc, Ignac Koprivec, Jože Udovič, France Kosmač in Peter Levec. Uvodno besedo je spregovoril Josip Vidmar.

Šolska mladina iz Zgornjega Radvanja pri Mariboru je šla v gozd sekat drva, da ne bo ostala pozimi brez kurjave v šoli.

Ravnateljstva ljubljanskih gimnazij so objavila v časopisju pozive svojim učencem, da pridejo na določena mesta pri mimohodu v proslavo osvoboditve Beograda. Učenke naj pripravijo tudi cvetje, da obsujejo vojsko in zastavice ter napisne deske.

Osebna svoboda

«Odreči se osebni svobodi pomeni, odreči se bistvu človeka, človeškim pravicam in tudi svojim dolžnostim. Ni nagrade, ki bi jo mogel dobiti tisti, ki se odreče vsemu. To ni združljivo s človeško naravo. Če človek nima možnosti, da bi svobodno odločal o svojih dejanjih, pomeni to, da izgubijo njegova dejanja vsako moralno vrednost».

JAN JACQUES ROUSSEAU

Šesti teden lüneburškega procesa

Obtoženec, ki se zagovarja, da je bil v času zločina, ki ga bremeni, v cerkvi pri maši

Lüneburg, 26. oktobra

Sodišče v Lüneburgu je pričelo v ponedeljek svoj šesti razpravni teden. Po začetnem zaslišavanju glavnih obtožencev zaslišujejo zdaj vrsto manj obremenjenih, s čimer pa še ni rečeno, da tudi teh ne bremenijo težke obtožbe.

V ponedeljek je bil zaslišan član SS oddelkov Otto Kulessa, ki je obtožen, da je umoril nekega jetnika, ki je kradel korenja. Obtoženec je v svojem zagovoru dejal, da je bil v času, ko se je zgodil omenjeni zločin, v cerkvi pri maši. Kulessa se je tudi branil očitka čes, da ni hotel dati vode žejnim jetnikom.

V torek je bilo na vrsti zaslišavanje obtoženca Vladislava Gure, ki pa je nenadoma zbolel. Predsednik sodišča Stirling pa je kljub temu predlagal nadaljevanje razprave, ker je Gura že pričal in ker je bil poleg tega pri razpravi navzoč tudi njegov branilec, ki mu bo lahko o vseh podrobnostih razprave poročal.

Nadaljnji obtoženec, 22-letni Heinrich Schreier, je izjavil, da je videl notranjost koncentracijskega taborišča prvič šele takrat, ko so gavanj pripeljale britanske straže. Zagotavljal je, da je bila SS uniforma, v kateri je bil slikan s svojo zaročenko na nekem izletu, last njegovega prijatelja, ki je bil član SS. Schreier je obtožen, da je imel ljubavna razmerja z nekaterimi jetnicami v Belsenu in v Oswiecimu.

V sredo je sodišče zaslišavalo Wilhelma Dorra, obtoženca st. 27. Dorr je izjavil, da je Himmler prepovedal ubijati jetnike s strelom v tilnik. Dorr je izpovedal, da je bil nemški izraz za ta strel sicer znan, zanikal pa je, da bi bil na ta način ubil kakega jetnika. Jetnike, ki so jih pobili, kadar so poizkusali zbežati, so pustili ležati na licu mesta, dokler ni prišla Gestapo, ki je trupla slikala.

Pri zaslišavanju v sredo je prišlo na razpravi do incidenta. Pri neki priči, katero so preiskali, so našli dokumente, na katerih so bili podatki o eni odbtoženki, Clari Opitz. Zaradi tega je sodišče prepovedalo pričam čitanje izpovedi z dokumentov in zapiskov. Odslej bodo morale vse priče svoje izpovedi podati ustmeno.

Volivna pravica belgijskih žena

Bruselj, 26. oktobra

Agencija «United Press» poroča, da je belgijska vlada podelila belgijskim ženam volivno pravico od januarja 1947 dalje.

Angleško podeželje

Moderna Anglija je ustvarila tudi na podeželju vzorna naselja za kmetovalce in delavce, ki se vozijo na delo v bližnja industrijska mesta, ki so raztresena po vsej Angliji, eni izmed najbolj industrializirani deželi v Evropi. Ravne in snažne tlakovane ceste, katere obrobljajo vrste dreves in značilne angleške ograje iz grmovja, so tem podeželskim naseljem ne samo v okras, ampak skrbijo za stalno čiščenje ozračja.

IZ SUŽENJSTVA V SVOBODO

Koreja vstaja k novemu življenju

Osvoboditelji so našli v Koreji podobne razmere kot pri drugih zasužnjenih narodih: zatiranje, zaostalost, voditeljsko načelo...

Američani, ki so zasedli južno polovico azijske države Koreje, so njeno glavno mesto Seoul (izgovori: Saul) prav za prav na novo odkrili.

Pet in trideset let so namreč Korejci živeli v najhujšem japonskem suženjstvu. Glavno mesto Seoul šteje skoraj milijon prebivalcev ter je staro točno 550 let.

Nenavaden pogled nudijo danes seoulske ulice: poleg starinskih volovskih vpreg se pomikajo skozi množico ameriški «jeepi» in druga sodobna vozila.

Največja posebnost korejskega glavnega mesta je velik zvon, ki so ga vlili leta 1396. Poleg različnega dragega kamenja, ki so ga zmetali v zlitino, pravi legenda, so vrgli v njo tudi nekega otroka. Zaradi tega pravijo ima še danes zvon glas otroka.

Japonci so poizkušali zaostalo Korejo modernizirati. Seveda samo v toliko, v kolikor je to služilo njihovim namenom. Izven mestnega obzidja so zgradili konjsko dirkališče, ki pa je danes brez konj. Ob južnih mestnih vratih je iz rdeče opeke zgrajen glavni kolodvor. Zadnje dni se je tam nabralo veliko beguncev. Nihče ni šel na sever. Tam je namreč sovjetsko zasedbeno področje. V Seoulu je bilo videti tudi nekaj sovjetskih zveznih častnikov.

Druge stvari, ki so jih Američani še opazili: v Seoulu so vse hiše obrnjene proti jugu, mestnega obzidja ni mnogo ostalo, najpriljubljenejša jed je «sinsunro» (govedina, jajca, ribe, orehi itd., zmešano skupaj), Seoulčanke brez prestanka perejo svoja bela oblačila (vsi Korejci so oblečeni v belo), možki še vedno nosijo majhne in prozorne cilindre (kar je starodavni znak za oženjenega moža); ljudje so zelo prijazni in tudi pokrajina je lepa.

Obnovitvene težave

Po 35 letih suženjstva so se Korejci seveda silno razveselili odhoda Japoncev. Toda kmalu so nastopile težave.

V južni Koreji, ki jo imajo do 38. vzporednika zasedeno Američani, so že odprli osnovne šole. Japonci so jih zaprli že pred nekaj meseci; vzgojo korejske inteligence pa so Japonci prekinili že pred eno generacijo. Hotěli so narediti iz Korejcev to, kar so naredili iz nas Slovencev Nemci in italijanski fašisti: vzeli so nam šole, izgnali inteligenco, prepovedali časnike. Z uničenjem inteligenčne plasti naroda so hoteli Japonci Korejce dokončno zasužnjiti, kajti kmet in delavec se sama ne bi mogla in znala braniti pred raznarodovalnimi napadi Japoncev.

Seveda je dolgotrajno suženjstvo pustilo Korejcem težke posledice. Začeti je treba prav pri osnovah kulturnega življenja. Primanjkuje korejskih učiteljev, šolskih knjig, profesorjev; skratka vsega.

Učne knjige

Ameriške oblasti vzpostavljajo v Koreji štiri svoboščine. Za šole so natisnili nove učne knjige. Kakor v vseh fašističnih učnih načrtih, tako so tudi japonske učne knjige služile političnim namenom.

Vsi se še spominjamo, kakšne so bile fašistične začetnice. Na vsaki strani je moralo biti fašistično liktorsko znamenje, povsod otroci v uniformah, veliko pušk, bomb in druge navlake, ki ne spada k vzgoji mladine, če jo hočemo navaditi prezirati vojno in ljubiti mir. Toda glavna stvar je bil «On», «Duce», «Nezmotljivi», «Edini».

Čisto podobno neokusnost so po zgledu drugih totalitarističnih režimov dajali Korejcem v roke tudi Japonci. Celo politične fraze niso bile bogvekaj različne. I, seveda, kako pak naj bi bile, ko so se vsi ti ptički izlegali v istem gnezdu!

Tako so morali Američani pomesti z vso japonsko totalitaristično propagando v šolah ter iskati čisto novo gradivo, ki se prav nič ne ukvarja s politiko. Načelo Američanov je, da je največji narodni greh zastrupljanje otrok s politiko in da bo narod, ki tako dela, plačeval še silno drago šolo.

Poleg šolstva so dali popolno versko svobodo. Seoulski nadškof Pavel Ro je imel za osvoboditev svečano mašo.

Korejci so nestrpni, kajti Američani so zadržali na upravi nekatere japonske uradnike, ker bi brez njih ne mogli voditi dežele.

Japonsko policijo, ki je bila silno osovražena, so že zamenjali z domačimi stražniki in tako bo sčasoma tudi v drugih upravnih uradih.

Jug-sever

Japonci, so imeli svoj načrt za organizacijo Koreje. Jug je bil čisto poljedelski, sever pa industrijski. Skupaj je dežela predstavljala lepo zaokroženo gospodarsko skupnost.

Zdaj pa je prišlo do delitve Koreje med Sovjete (ki so zasedli severno polovico) in Američane. Meja sicer ni zaprta, vendar med obema polovicama ni prav nobenega prometa.

Sovjeti ravnajo povsod, kjer so zasedli bivše sovražnikovo ozemlje in kjer ne nameravajo ostati, enako: «Dajte nam, kar potrebujem in pojdite s poti!» Njihove čete se hranijo s tem, kar najdejo na zasedbenem ozemlju.

Japonci so brezvestno izkoriščali industrijske naprave tako, da je velik del industrije popolnoma izrabljen. Tudi ceste so silno izvožene, ker jih že dolgo niso popravljali.

Politične stranke

Ker se je že skoraj ves svet naveličal trpeti enostranski diktatorski ustroj, kakor sta ga najlepše prikazovala fašizem in nacizem, je razumljivo, da so se takoj po osvoboditvi pojavile tudi na Korej nove politične stranke. Le-te imajo zagotovilo, da lahko mirno in nemoteno delujejo. Tako n. pr. se ne more zgoditi, da bi ena stranka prevzela monopol nad vsem življenjem korejskega prebivalstva ter zatirala vse druge, spravljala politične nasprotnike v ječe zaradi tega, ker niso njenega gledanja itd.

Zaradi dolgotrajnega suženjstva in političnе nesvobode stvari še niso čisto jasne. Pravijo, da Koreja danes še nima politike, pač pa legije politikov. Našteli so namreč okoli 70 različnih strank. Na splošno pa mislijo, da se bo njihovo število zmanjšalo na tri. Računajo z demokratsko stranko, ki je konservativna in nacionalistična, z ekstremno levičarsko stranko, v kateri bodo prevladovali komunisti in z zmerno stranko, ki naj bi bila podobna angleški laburistični stranki.

Japonce bodo selili

Stranke se bojujejo za državno neodvisnost in izgon vseh Japoncev iz dežele. V tej tretji točki so si vsi Korejci edini in ne more se zgoditi, da bi kakšna stranka zagovarjala Japonca, ki zatrjuje, da je njen član — ker prav dobro vedo, da je to storil zaradi špekulacije.

Tako se ne bo moglo zgoditi, da bodo n. pr. korejski begunci, ki so jih Japonci svoječasno selili, prišli na svoje domove ter našli tam dobro zasidrane Japonce, proti katerim še nič narediti ne bodo mogli, kajti špekulantski Japonci držijo zdaj z vladno stranko. Tako pametni so pa Korejci že, da tega ne bodo dopustili! Popolnoma gotovo je tudi, da noben japonski častnik, ki je bil med vojno poveljnik kakšnega korejskega mesta, ne sedi več v zaplenjeni vili in zaliva rožice — dočim naj bi korejci bili brez stanovanj!

Politični voditelji

Na čelu zmerne stranke je dobrodušni, 60 letni, Vun Heung Lyuh, ki je zdaj na čelu odbora za obnovo Koreje. Co Mansik je kristjan, Imenujejo ga «korejski Gandhi». Sovjetske oblasti so ga postavile za župana v Pyengyangu. V Čungkingu na Kitajskem pa je bila med vojno korejska vlada v emigraciji, ki se še ni vrnila domov.

Azonska bomba

Ameriško letalsko ministrstvo je objavilo, da sta poleg atomske bombe spravili Japonce na kolena še dve drugi bombi: tajni iznajdbi radijsko kontrolirane in televizijske bombe.

V Daytonu so odprli razstavo nekaterih novih orožij. Naredili so tudi poizkus poleta z letalom brez pilota. Drugo letalo, na katerem so bile vse tehnične priprave, je vodilo letalo brez pilota.

Novinarjem so pokazali tudi, kako deluje priprava radar, s katero se lahko vidi pri bombardiranju ali drugih operacijah do 50 km daleč skozi meglo ali noč.

Štiri različne nove bombe so tudi javno razkazovali. «Azonska» bomba ima v repu radijske naprave, s katerimi lahko letalec zasleduje in uravnava padec bombe do cilja. Osem sekund po odmetu se izloči iz bombnega repa raketa, kar je znak, da so radijske priprave začele delovati. Z azonsko bombo so ameriški letalci zrušili vodovod Avisio pri Rimu in blokirali Brenner.

Pred atomsko bombo ni obrambe

Ameriški vojni minister Robert Patterson je dejal pred kongresom, da je doslej edina možna zaščita proti atomski bombi protiletalska obramba.

Rektor chikaške univerze Robert Hutchins pa pravi, da se sploh ne bo dalo braniti pred atomsko bombo, ker jo lahko tuji agenti že zdavnaj pred vojno postavijo na strategično važnih krajih ter sprožijo ob izbruhu vojne.

Tudi ta ni fašist!

Bivši profesor ustavnega prava na tokijski univerzi Tatsuhici Minobe, ki so ga militarsti zaradi preveč svobodnjaških misli svoječasno odstavili, je zdaj izjavil, da je japonski cesar Hirohito «zelo demokratična osebnost».

Profesor Minobe trdi, da je japonska ustava v bistvu prav tako demokratična kot angleška, samo militaristi so jo izrabljali v svoje namene.

PULJ

Pulj je ponosen na radijsko postajo

Pulj je ponosen na svojo radijsko postajo in to po pravici, zakaj njen dnevni program novic in glasbe pomeni zmago navdušenja nad težavami.

Dopisnik VZN piše, da ima puljska radijska postaja svoje glavne urade na ulici, ki se je prej imenovala Littoria. Iz balkona visita angleška ter ameriška zastava. V uradih dela zjutraj, popoldne in zvečer peščica ljudi, nepomembna po številu v primeri s številom osebja večine radijskih postaj drugod po svetu.

Postajo vodi zavezniška poročevalska služba (A.I.S.). Načeljuje ji angleški major, ki si je pridobil dober sloves v službi pri 8. in 5. armadi. Ravnatelj za programe je angleški stotnik. Dela več, kakor programe, ker tudi prevaja poročila iz angleščine v italijanščino.

Glavni urednik in nadzornik srbsko-hrvatskega odseka za poročila je mlada Angležinja, ki je že dobro služila zavezniški stvari v raznih državah. Pozna Jugoslavijo in Italijo ter je naklonjena obema državama.

Pred nedavnim se je pridružili osebju tudi inženir, ki je bil prej v službi pri B.B.C. Tudi ta je strokovnjak na svojem področju.

Tem častnikom pomaga domače osebje. Brez njih bi radijska postaja ne mogla delovati. Izurili jih je častnik A.I.S.-a, ki si je nabral še izkušnje pri B.B.C. in kmalu so postali dobri napovedovalci, kar je težka naloga — dobri uredniki in organizatorji glasbenih programov.

Tehnične težave in pomanjkanje tehničnega gradiva — pomanjkanje, ki ga čutijo danes po vsej Evropi in po svetu sploh — ovira delo puljske radijske postaje, da ne more dosegati uspehov, kakor bi jih morala, toda osebje napolnjuje vera, da more premikati gore in prepričan sem, da bo Pulj še ponosnejši na svojo radijsko postajo.

TRST

Polkovnik Bowman ne more odgovarjati na vsa pisma

Polkovnik Alfred C. Bowman dobiva od posameznih zasebnikov toliko pisem, da načelnik ZVU za Julijsko krajino ne more osebno odgovarjati na vsa pisma.

«Če bi bilo pisem razmeroma malo», je izvedel danes dopisnik VZN, «bi skušal polkovnik na vsa odgovoriti.» Njegova osebna pošta pa je zdaj tako obširna, da je edino, kar more storiti to, da jih izroči najsposobnejšim častnikom, ki imajo opravka z zadevami, na katera se pisma nanašajo.

Mnogi ljudje pa le zapravljajo čas polkovniku Bowmanu in sebi. Zahtevajo, naj bi polkovnik vplival, da bi ta del sveta pripadel tej ali oni državi, ali da naj bi bil mednaroden. Polkovnik Bowman nima nikakega opravka z določanjem suvernosti Julijske krajine, kakor je že večkrat povedal. Je le načelnik ZVU, ki naj po angloameriškem načrtu zagotovi nepristransko upravo, dokler ne bodo višje oblasti v okviru mednarodnega sporazuma odločile o pripadnosti tega prostora.

Denarni obtok v področju „A"

Jugoslovanske oblasti v področju «B» Julijske krajine so dale v promet posebno vrsto lir. Ta denar, prav tako kot druge tuje valute, n. pr. funti in dolarji, niso zakonito plačilno sredstvo in ne smejo biti v prometu na področju «A», ki je pod oblastjo Zavezniške vojaške uprave.

Finančni oddelek Zavezniške vojaške uprave opozarja, da bodo tistim, pri katerih bodo našli takšne lire ali kakršno koli drugo tujo valuto, valuto zaplenili in jih prijavili Zavezniški vojaški upravi. Edino zakonito plačilno sredstvo v Julijski krajini, katero upravlja Zavezniška vojaška uprava, je zavezniška okupacijska lira in italijanska lira. Bankam so bila dana navodila, naj ne sprejemajo drugih plačilnih sredstev. Isto velja tudi za vsakega zasebnika.

Izdajanje novih osebnih izkaznic

V smislu Splošnega razglasa št. 14 ZVU, se morajo vse osebe, ki so dopolnile 18 leto starosti in živijo na področju Julijske krajine, zasedene po zaveznikih, javiti v določenih dnevih in urah v ulici San Carlo št. 2, da bodo dobile posebne izkaznice.

Vse osebe se morajo prijaviti po abecednem redu, ki bo določen od časa do časa po pristojnem uradu. Do sobote 27. oktobra bodo izdajali izkaznice osebam s priimkom z začetno črko A in B.

V ponedeljek 29. oktobra se bo začelo izdajanje osebnih izkaznic osebam z začetnimi črkami C. in K.

Uradne ure so od 8. do 12. in od 15. do 18.

Imenovanja v občinsko upravo

Polkovnik J. C. Smuts, pokrajinski komisar, je izdal odredbo št. 25, s katero je imenoval predsednika, svet in tajnika občine v S. Canziano d'Isonzo:

Občinski predsednik je Puzzi Renato; občinski svet je sestavljen iz predsednika, ki je Rossi Angelo in članov: Mreula Karla, Casasola Celsa, Russi Francesca in Gallas Franca; občinski tajnik je Gottardi Gastone.

PREHRANA

Riž in testenine. Jutri, 27. t. m. se bo začela izredna delitev riža, in sicer 300 gr na osebo. V ponedeljek, 29, t. m. bodo začeli razdeljevati potrošnikom VII in VIII skupine po 1 kg testenin. Konec razdeljevanje: riž 1. novembra, testenine 3. novembra; cena rižu je določena 60 lir za kg; cena testeninam je določena 21.50 lir za kg.

Redno vpisovanje v slovenske srednje šole

V slovensko nižjo srednjo šolo, slovensko višjo realno gimnazijo in slovensko trgovsko akademijo bo vpisovanje v ponedeljek 29. in torek 30 oktobra popoldne od 15. do 18 ure. Vpisovanje bo v šolskih prostorih na ulici Corsica 11/II. Opozarjemo, da se morajo vpisati vsi učenci, četudi so se že prej vpisali v ulici Cavana 18., ker je bil ta vpis le začasen.

K vpisu je treba prinesti: 1) prošnjo kolekovano s 6 lirami, 2) kolekovan krstni list, 3) zadnje šolsko izpričevalo in 4) potrdilo o cepljenju oz.

Pojasnila o taksah sledijo. Podatke o tem dobite v ravnateljski pisarni.

Otvoritvena služba božja bo sredo 31. oktobra ob 9.30 uri zjutraj.

Odstranjevanje značk za minske kanale

Ribiči istrskega polotoka so prenehali z odstranjevanjem plavajočih boj (zastavic), ki označujejo kanale, ki so jih minolovci angleške mornarice očistili min.

Prejšnji teden je dopisnik VZN poročal o tem odstranjevanju in je obrazložil kako ribiči, ki pri tem svojem delu morda ne mislijo na posledice, ogražajo ladje, ki prihajajo v Trst ter dovažajo preskrbo za Julijsko krajino in Jugoslavijo, istočasno pa tudi ovirajo čiščenje min, s katerim bodo morali nadaljevati še prihodnje mesece. V zadnjih letih so mine povzročile smrt številnih mornarjev vseh narodnosti.

Neki angleški pomorski častnik je danes izjavil svoje zadovoljstvo nad tem, da se je odstranjevanje znakov ustavilo. Rekel je: «Prepričan sem, da ribiči niso vedeli, kakšno škodo so delali.»

Okrožni ukaz št. 26

Imenovanje komisij

Polkovnik J. C. Smuts, pokrajinski komisar, je imenoval naslednje komisije za izdajo trgovskih dovoljenj, dovoljenj za potujoče trgovce in za izdajo delavskih knjižic obrtnikom.

Komisije so sestavljene takole:

Komisija za izdajo trgovskih dovoljenj: Člani: Malfatti Santo, za trgovce; Donda Romeo, za trgovce; Marsi Francesco, za ročne delavce; Scholz dr. Guido, za umske delavce; Ulessi Bruno, za proizvajalce; Sarai dr. Giovanni, za zadruge. Nadomesna člana: D'Angeli Antonio, za trgovce; Cumero Guido, za ročne delavce.

Komisija za izdajo dovoljenj za potujoče prodajalce: Člani: Sessi Marcello, za trgovce; Ribolla Ermanno, za trgovce; Calini Gaspare, za potujoče prodajce; Stigliani Lorenzo, za potujoče prodajalce.

Komisija za izdajo delavskih knjižic: Člani: Cristiani Luigi, za rokodelce; Vidali Livio, za proizvajalce; Valussi Romano, za proizvajalne uslužbence; Premolin Carlo, za trgovske uslužbence. Nadomestni člani: Perentin Bruno, za rokodelce; Pison Attilio, za proizvajalce; Taddio Daniele, za proizvajalne uslužbence.

Vestna žena je tista, ki nikoli ne pove zaupne novice, ne da bi vam položila na srce strogo diskrecijo.

RADIO

Sobota, 27. oktobra

6.30 glasba za dobro jutro; 7.15 poročila v slovenščini; 7.30 poročila v italijanščini; 7.45 jutranja lahka glasba; 10 prenos iz Vidma; 12.35 predavanje v slovenščini; 12.45 poročila v slovenščini; 13 poročila v italijanščini; 13.15 operna glasba; 13.45 sportne vesti; 14 pregled vesti - krajevne vesti - predavanje; 16 prenos iz Vidma; 18.30 obvestila svojcem; 19 ljudska glasbena ura v slov.; 19.30 ura italijanskih delavcev; 20 poročila v slovenščini; 20.15 poročila v italijanščini; 20.30 glasba za delavce; 21 pianist Rotter; 21.30 «Obletnica» enodejanka Čehova v italij.; 22 zbor iz Proseka; 22.30 vesela glasba iz Vidma; 23 vesti v italijanščini; 23.10 vesti v slovenščini; 23.20 plesna glasba iz nočnega zabavišča.

GORICA

Ponesrečen roparski napad

Odločnost kmečkega gospodarja prekrižala račune desetčlanski tolpi

Neprestano se vrste v goriški pokrajini tatvine, ropi in uboji, tako da je ljudstvo v resnici preplašeno. Le resni ukrepi policijskih oblasti bodo lahko preprečili zločine in tako zavarovali ljudstvu osebno varnost in imovino. Kljub temu pa, da je policija budno na straži, se še vedno najdejo predrzneži, ki poskušajo srečo, da bi si na nepošten, zločinski način pridobili premoženje na škodo drugih.

Tako so v sredo zvečer v St. Lorenzo di Mossa, mali vasici med Gorico in Krminom, obiskali roparji hišo Giuseppe Skolarisa, premožnega vaščana in trgovca z vinom na debelo. Proti 21. uri sta odšla žena in gospodar v sobo v prvo nadstropje, da bi tam počakala svoje sinove, ki so bili v kinu. Medtem je topa kriminalcev stala v daljavi in oprezovala. Kmalu nato se je pripeljalo s kolesi pred hišo 10 neznancev, oboroženih z revolverji. Tiho so se splazili v prostore v pritličju, kjer so se razdelili v dve skupini: ena je ostala v pritličju, kjer je mislila, da bo našla v spodnjih prostorih velik plen; dva roparja pa sta se splazila v prvo nadstropje. Gospa Skolarisova je zaslišala na hodniku nek šum; mislila je, da os se vrnili sinovi in je pogledala skozi vrata: namesto sinov je opazila dva oborožena bandita. Zaprla je vrata in poklicala na pomoč moža. Gospod Skolaris, močne in velike postave, hladnokrvnega značaja, je predrzno pograbil lovsko puško in jo napolnil s šibrami za visoko divjad. Odprl je vrata in pomeril v enega bandita: zadel ga je polno v prsa, tako da je bandit na licu mesta izdihnil. Obenem je gospa Skolarisova klicala skozi okno na pomoč. Za tolpo je bila igra izgubljena.

Skupina, ki je bila v pritličju se je pognala v beg. S seboj so vzeli v naglici samo pisalni in računski stroj. Toda Skolaris je strejal za njimi iz svoje dvocevke še iz okna. Banditi so odgovarjali s streli iz revolverjev. Dva bandita sta bila ranjena. Enemu je uspelo pobegniti, drugega je policija ujela, ki je prišla v nekaj minutah na pomoč.

V mrtvem banditu so spoznali, 22-letnega Ferfoglio iz kraja v bližini Gorice. Aretiranec je bil brat Ferfoglie. Včeraj zjutraj so našli na cesti, ki vodi v Vipolže, pisalni stroj nato pa še računski stroj.

Sprejemni izpiti na slovenski srednji šoli v Gorici

Obveščamo vse dijake, ki želijo posečati prvi razred slovenske nižje srednje šole v Gorici, da se bodo sprejemni izpiti začeli v ponedeljek, 29. t. m. v Salskem domu v ulici Croce 3, in sicer po abecednem redu: 29. okt. črke A, B, C; 30. okt. črke C, D, E, F; 31. okt. črke G, H, I, J; 3. nov. črke K, L; 5. nov. črke M, N, O; 6. nov. črke P, R; 7. nov. črke S, Š, T; 8. nov. črke U, V, W, Z, Ž.

Začetek izpitov bo vsakokrat ob pol devetih dopoldne.

Vsak dijak naj prinese s seboj: polo črtanega papirja, polo risalnega papirja, pero, črnilo, svinčnik in radirko; potrdilo o vplačani izpitni taksi, ki se plača po poštni položnici na registracijski urad (Ufficio del registro) v Gorici. Taksa znaša 110 lir za dečke in 150 lir za deklice. Razen tega je treba vplačati pred izpitom v ravnateljstvu 25 lir v gotovini za izpitne pristojbine.

Nesreča. Včeraj popoldne se je 4-letna Annamaria Sossonova na cesti spodtaknila tako nesrečno, da si je težko poškodovala levo podlaket. Prepeljali so jo na ortopedičen oddelek civilne bolnišnice.

Nove osebne izkaznice

Danes izdajajo v Gorici osebne izkaznice osebam s priimkom z začetno črko CA, KA in HA; jutri v soboto 27. t. m. bodo izdajali izkaznice osebam z začetnimi črkami od CE, KE, HE, do CN, HN, KN.

Razglas

Pri občinskem protokolnem uradu so izobešeni v pregled, za dobo 5 dni, t. j. od 26. do 30. oktobra t. l., trije seznami finančne intendance v Gorici, in sicer: izredni seznam za dohodninski davek 1945 in dva seznama za izterjanje povračila vojne odškodnine 1945.

V ponedeljek 29. t. m. bo na sedežu Trgovske zbornice — ulica IX Avgusta 11/I. nadstr. — zborovanje lastnikov restavracij, gostiln in krčem, ki izvršujejo obrt v Gorici in goriški pokrajini.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

MALI OGLASI

IŠČEM STANOVANJE (soba, kuhinja in kabinet). Salita di Contovello, 23. 42401 L

DEŽNI PLAŠČI

iz plastika za dame . . . . . lir 1.700.—
» povoščene svile . . . . . » 3.600.—
» dvojne tkanine . . . . . » 4.800.—
» bombažne dvojne tkanine za gospode . » 9.200.—

MAGAZZINI AL CORSO
TRST, TRG BORSA (GALERIJA PROTTI)

Pogosan

Specialiteta za omehčanje kože po britju, za odpravo draženja, ki ga povzroča rezilo za britje

Zastopnik za Jugoslavijo JULY MAYER - TRST, Piazza della Borsa 3

ZANIMIVOSTI

Generalu Eisenhowerju je oxfordska univerza podelila naslov častnega doktorja. Častne naslove bodo podelili tudi ameriškemu poslaniku v Veliki Britaniji, Johnu Winantu, maršalu Bernardu Montgomeryju in poveljniku britanskega vojnega letalstva, maršalu sir Arthurju Tedderju.

• • •

Britansko letalo «Roll-Royce Gloster Meteor» na raketni pogon je doseglo na letališču Moreton Valence v bližini Gloucestra hitrost skoraj tisoč km na uro. To je največja hitrost, ki jo je kdaj koli doseglo letalo. Letalo je vodil 24. letni pilot Philip Stanbury, ki se je udeležil zračne bitke za Anglijo. Z novim letalom bo skušal postaviti nov svetovni letalski rekord.

• • •

Veliki parnik «Mauretanija», ki je last parobrodarske družbe «Cunard White Star» in je pred nedavnim dosegel prvenstvo na poti okoli sveta, je vkrcal v Liverpoolu vojaške osebnosti ter odpul na Daljni Vzhod, kjer ga bodo z drugimi ladjami iste družbe, «Queen Elisabeth», «Queen Mary» in «Aquitania», uporabili za prevoz čet v Veliko Britanijo.

• • •

Berlinčani prav radi obiskujejo 28 berlinskih kinomatografov, kjer si morejo po dolgem času ogledati ameriške filme. Četudi predvajajo samo starejše klasične ameriške filme kot so «Zlata mrlica» in «Ponos in predsodek», vendar stojijo Berlinčani v dolgih vrstah pred blagajnami, preden pridejo na vrsto.

• • •

Poleg potniških ladij bodo uporabili za prevoz ameriških vojakov iz Evrope v domovino tudi sedem letalonosilk in šest križark. Največja letalonosilka bo mogla sprejeti na krov 3.600 vojakov, manjše pa po 1.600 mož. Križarke lahko sprejmejo 500 do 1100 potnikov.

• • •

V Združenih državah so razstavili železniški voz, katerega je uporabljal pokojni predsednik Roosevelt za časa vojne za svoja potovanja. Iz tega voza je lahko zasledoval in vodil vojne dogodke. Voza ni bile mogoče ločiti na sunaj od drugih po ničemer razen po njegovi številki 401. Bil je to navaden spalni voz, katerega notranjost so preuredili za potrebe predsednika Roosevelta. Iz vagona je na ta način mogel predsednik telefonirati v vsako hišo, v vsak avtomobil in drugo vozilo, ki je bilo opremljeno z brezžičnim radijskim telefonom; mogel je govoriti tudi z ladjami na odprtem morju, z letali v zraku in prejemati in oddajati brzojavke. Po smrti predsednika Roosevelta je do konca vojne uporabljal voz tudi predsednik Truman.

• • •

Med 9. in 10. majem je zajel otok Okinavo v Tihem morju močan tajfun, ko je bilo zasidranih ob obali v zvezi z vojaškimi operacijami na otoku veliko število ladij, ki so nasedle na obalo. Zdaj poročajo, da bo mogoče rešiti 70% izmed 184 vojnih in tovornih ladij, ki so do zdaj ostale na obali.

• • •

Ameriški letalski general Barney Giles, poveljnik letalskih zasedbenih sil na Japonskem, želi, da bi trajala ameriška zasedba vsaj sto let.

KARLO ROSNER 4.

NA RAZPOTJU

— To imate spet prav!

— In, in radi tega bi bilo bolje, če bi šla danes zvečer skupaj.

— Pa pojdiva!

VII.

Dnevi so minevali. Gospod Tino Campanelli je «varal» svojo ženo. Z Natalijo sta bila skoraj vedno skupaj, Marija pa se za to niti zmenila ni. Toda neko nedeljo popoldne se je to navidezno varanje spremenilo v pravo.

Tino in Natalija sta šla na izlet. Vzela sta čoln in se vozila po reki. Veslal je, Natalija je gledala v sinje nebo. V čolu sta imela južino; govorila sta o vsem mogočem in končno tudi o Tinovi ženi.

— Kaj premišljujete, gospod Campanelli. Tako ste tihi in malobesedni!

— O ženi... o vas...!

— Kaj pa?

— Žena misli, da se samo delam zaljubljenega; tudi sam sem tako mislil?

— Nehal je veslati.

Natalija ga ni razum

— In vendar vidim, da sem postal v vaši družbi malo bolj samozavesten. Saj, saj niti ne jeciam toliko, kot sem popreje, preden sva začela hoditi skupaj.

— Ne razumem, kaj mislite, gospod Campanelli, toda zapomniti in zavedati se morate tega, da je to, kar midva počenjava samo igra — samo igra, in nič drugega!

— In vendar, in vendar se čutim tako odločnega in danes še prav posebno!

Natalija se je ustrašila njegovih besed. Še nidar ni govoril tako čudno.

— Gospodična Natalija, nekaj vam moram priznati!

— Povejte!

— Ženo prav zares varam!

Vsedel se je na njeno stran in še preden ga je lahko nekaj vprašala, jo je poljubil. Kratko jo je poljubil in se takoj nato obrnil kot otrok, ki ve, da je nekaj storil, kar ni prav. Natalija se je odbrnila k njemu in ga še enkrat poljubila. Oba sta molčala.

• • •

Spet sta bila v pisarni. Narekoval ji je, Natalija je tipkala. Oba sta se izogibala razgovora o včerajšnjemu doživetju. Toda končno je le začel.

— Oprostite mi, prosim, moje včerajšnje obnašanje v čolnu. Sam ne vem, kako je do tega prišlo.

— Tudi vi mi morate oprostiti. Tudi sama se nisem obnašala, kakor se spodobi.

— Toda — nekaj bi vam rad povedal — to, da sem vas poljubil, to ni bilo kar tako — to sem resno mislil.

— Kaj mislite s tem povedati?

— Ta poljub sem moral dati. Vroče sem ga občutil!

Natalija ga je prijela za roko, mu pogledala v oči in vprašala:

— Pa vendar nočete s tem reči.

— Da, to sem vam hotel že davno povedati.

— Ne smete.

— Že dolgo sem to občutil, včeraj pa nisem več mogel zdržati. Mogoče sem tudi v vaši družbi postal nekoliko bolj samozavesten in vem, kaj hočem!

— Toda, gospod Campanelli, prav ta trenotek se jako motite! Ravno zdaj ne veste, kaj hočete, ker sicer ne bi tako govorili!

— Gospodična Natalija, mogoče je to prvič v mojem življenju, da hočem storiti nekaj čisto samostojnega in po svoji lastni volji in tako, kakor je meni prav in — vi mi ugovarjate!

— Da, ugovarjam vam, ker vem, da ni prav!

— In vi občutite isto?

Prestrašila se je.

— Kako pa to veste?

— Saj ste me včeraj poljubili.

Povesila je oči.

Približal se ji je, nežno in počasi. Sepnil ji je v uho, da jo ljubi. Odgovorila je s tesnim in drhtečim objemom, s kakršnim lahko objamejo samo žene, ki resnično ljubijo.

VIII.

Tino je stal na razpotju. Stal je med dvema ženama: med lastno, kateri se je obvezal in obljubil zvestobo do groba in tipkarico Natalijo, ki jo je resnično ljubil. Iz ljubezenske igre in hrepenenja po družbi, je nastala prava ljubezen. In ko se je v Tinu porodila ta nova ljubezen, istočasno kot v Nataliji, se je z nje tudi pojavila odločnost in samozavest, — prav ti dve stvari in lastnosti, zaradi katerih je začel hoditi z Natalijo. Odločil se je, da bo ženi povedal, kako stojijo stvari. Videl je samo eno rešitev — ločitev zakona in zvezo z Natalijo. Z Marijo sta bila sama v sobi. Kot navadno je šla po skrinjico, kjer je imela šivalni pribor in stvari za krpanje. Sam si je vzel knjigo in se vsedel pod luč. Toda tokrat ni čital.

— Marija!

— Želiš, dragec?

— Nekaj ti moram povedati!

Vsedel se je poleg nje. Nekaj časa je molčal, nato je začel. Začel je pripovedovati vse, kar se je zgodilo od tistega popoldneva, ko je šel k vedeževalki. Povedal ji je in končno še o dogovoru z Natalijo.

— Toda dragec, — ga je prekinila. — Saj to sem vse slutila, saj sem si mislila, da nekaj ni v redu in vesela sem, da si mi vse povedal in priznal. Saj res ni imelo več smisla igrati naprej to komedijo.

— Toda to še ni vse! V začetku sem samo hlinil, da sem zaljubljen v Natalijo, toda danes.

— Kaj danes? — je vprašala.

— Danes jo res ljubim!

Ni mogla verjeti temu, kar je slišala.

— Kaj si rekel?

— Danes jo zares ljubim, — je ponovil. — Bolj kot tebe, — je tiše dodal.

Izbruhnila je v jok. Ni mogla govoriti.

Božal jo je, po laseh, po licu.

Kaj sem ti vendar napravila, Tino? — ga je obupano vprašala.

— Nič mi nisi napravila, samo ugovarjala si mi vedno. Pa pustiva to, saj nima smisla. Njo ljubim bolj kot tebe!

— Tino, ne razumem te!

— Marija, zakaj bi se kregala. S teboj ne bom nikdar več srečno živel, ker bi vedno vedel, da obstoja še ona, s katero bi lahko lepše živel. Zakaj bi se oba mučila?

— Čudno govoriš, Tino, spremenil si se!

— Mogoče nisem več tako pohlven, da bi odgovoril na vsako tvoj besedo «da».

— Kaj misliš storiti?

— Ločiti se, Marija, in se znova poročiti, — je dejal s tako hladnim glasom, da jo je vso pretreslo.

— Stresel jo je strahovit jok. Pokleknila je pred njim. Oklepala se je njegovih nog in tulila.

— Samo tega mi ne stori, Tino. Samo tega ne! Ne bom vzdržala! Tako bolečine ne bom mogla preboleti!

Samo gledal je pred se in ni spregovoril besede.

(Nadaljevanje prihodnjič)